

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

เพลงไทยนมัสการที่ศาสนาจารย์ ซามูเอล กริมเบอร์ แมคฟาร์แลนด์ จัดทำขึ้นนั้นเป็นเพลงที่แปลมาจากเพลงนมัสการภาษาอังกฤษ เนื้อร้องพิมพ์ด้วยอักษรไทยกลาง และใช้ทำนองตะวันตก ส่วนเพลงนมัสการล้านนาที่จัดทำโดย ศาสนาจารย์ โจนาธาน วิลสัน แปลมาจากเพลงนมัสการภาษาอังกฤษ แต่เนื้อร้องพิมพ์ด้วยอักษรล้านนาและใช้ทำนองตะวันตกเช่นกัน ต่อมาเมื่อสภาคริสตจักรในประเทศไทยจัดทำหนังสือเพลงไทยนมัสการ เพลงนมัสการแทบทุกเพลงก็แปลมาจากเพลงนมัสการภาษาอังกฤษ และใช้ทำนองตะวันตก กระทั่งเพลงไทยนมัสการที่ใช้ในปัจจุบันหรือที่เรียกว่าเพลงไทยนมัสการฉบับสังคายนา ก็ใช้ทำนองตะวันตกเป็นส่วนใหญ่ มีทำนองที่ใช้ระบบบันไดเสียง 5 เสียงเพียง 7 ทำนองเท่านั้น

การที่มีทำนองในระบบบันไดเสียง 5 เสียงเพียง 7 ทำนอง ทำให้ไม่สามารถใช้เครื่องดนตรีล้านนาบรรเลงร่วมได้ ในขณะที่การจัดการนมัสการในพิธีถวายขอบพระคุณพระเจ้า และการนมัสการในวันระลึกครบคร้วคริสเตียนและการวะผู้อาวุโส ของคริสตจักรในภาคเหนือ จะจัดการนมัสการในบริบทของวัฒนธรรมล้านนา ดังนั้นจำเป็นต้องมีเพลงนมัสการล้านนาที่ใช้ทำนองในระบบบันไดเสียง 5 เสียง ที่สามารถใช้เครื่องดนตรีล้านนาบรรเลงได้ทั้งสามารถบรรเลงร่วมกับเครื่องดนตรีตะวันตกด้วย จึงเป็นที่มาของโครงการประพันธ์เพลงนมัสการล้านนา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตเพลงนมัสการล้านนาสำหรับการร้องและการบรรเลงในขั้นตอนต่างๆของการนมัสการในพิธีและโอกาสดังกล่าว

กรอบคิดในการประพันธ์ครั้งนี้คือ การผลิตเพลงนมัสการล้านนาที่ใช้ได้ครบในทุกขั้นตอนต่างๆของการนมัสการ สำหรับพิธีถวายขอบพระคุณพระเจ้าและวันระลึกครบคร้วคริสเตียนและการวะผู้อาวุโสในบริบทของวัฒนธรรมล้านนา เป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกชาวบ้านได้มีส่วนร่วมในการบรรเลงเครื่องดนตรีในการนมัสการพระเจ้า โดยกำหนดขอบเขตการประพันธ์คือ เพลงสำหรับการร้องใช้เนื้อร้องภาษาไทยกลาง และทำนองในระบบบันไดเสียง 5 เสียง พร้อมทั้งการประสาน 4 เสียง ในระบบ Diatonic ส่วนเพลงสำหรับการบรรเลง ใช้ทำนองในระบบบันไดเสียง 5 เสียง พร้อมทั้ง Accompaniment ในระบบ Diatonic ประกอบด้วยเพลงดังต่อไปนี้

- 5.1.1 เพลงบรรเลงเตรียมใจเข้าสู่การนมัสการ (Prelude)
- 5.1.2 เพลงร้องเตรียมใจเข้าสู่การนมัสการ (Introit)
- 5.1.3 เพลงเทิดพระเกียรติ (Adoration or Opening Hymn)

- 5.1.4 เพลงตอบสนองการอธิษฐาน (Responsive Hymn after Prayer)
- 5.1.5 เพลงสาธุการ (Gloria Patri)
- 5.1.6 เพลงพิธีถวายขอบพระคุณพระเจ้า (Thanksgiving and Harvest)
- 5.1.7 เพลงวันระลึกครอบครัวคริสเตียนและการว้ผู้อาวุโส (Christian Family Day and Senior Veneration)
- 5.1.8 เพลงบรรเลงระหว่างการมอบถวาย (Offertory)
- 5.1.9 เพลงสรรเสริญพระเจ้าผู้อำนวยพร (Doxology)
- 5.1.10 เพลงปิดการนมัสการ (Closing Hymn)
- 5.1.11 เพลงตอบสนองการขอพระพร (Responsive Hymn after Benediction)
- 5.1.12 เพลงบรรเลงส่งท้าย (Postlude)

ทำนองเพลงทุกทำนอง ประพันธ์ในระบบบันไดเสียง 5 เสียง สำหรับเครื่องดนตรีล้าंना ส่วนการประสาน 4 เสียงและในส่วนของ Accompaniment ประพันธ์ในระบบ Diatonic สำหรับเครื่องดนตรีตะวันตก และมีการบรรยายความเป็นมาของเนื้อร้องและทำนองทั้ง 12 เพลง

วิธีดำเนินการประพันธ์เพลงนมัสการล้าंनाครั้งนี้ ซึ่งเป็นงานสร้างสรรค์ แต่กระทำให้อยู่ในกรอบของงานวิจัย โดยดำเนินการตามระเบียบการและขั้นตอนการทำวิจัยของมหาวิทยาลัยพายัพ ส่วนขั้นตอนการประพันธ์นั้น ใช้ซึ่งลูกสามสร้างทำนองเพลงทุกทำนอง เรียบเรียงเสียงประสาน รวมทั้งส่วนของ Accompaniment ประพันธ์เนื้อร้องพร้อมทั้งบรรยายความเป็นมาของเนื้อร้องและทำนองตามลำดับ

ผลการประพันธ์เพลงนมัสการล้าंनाตามวัตถุประสงค์ ปรากฏว่าได้เพลงนมัสการล้าंनाสำหรับการร้อง และเพลงนมัสการล้าंनाสำหรับการบรรเลง ที่ใช้ในทุกขั้นตอนของการนมัสการ โดยเฉพาะในพิธีถวายขอบพระคุณพระเจ้า และวันระลึกครอบครัวคริสเตียนและการว้ผู้อาวุโสเนื่องในวันสงกรานต์ (รายละเอียดดูหน้า 34-68) ส่วนผลการประพันธ์เพลงนมัสการล้าंनाที่น่าเผยแพร่ต่อคริสตจักรปรากฏว่า

1) ทำนอง **Advent** มีความเรียบง่ายและสงบเสงี่ยม คำบรรยายทำนองทำให้มีความเข้าใจในบทเพลง และมีความเหมาะสมสำหรับใช้เป็นเพลงบรรเลงเตรียมใจเข้าสู่การนมัสการ

2) เพลง **จงเชื่อและวางใจในพระเจ้า** ทำนองมีความเรียบง่ายและสงบเสงี่ยม สอดคล้องกับเนื้อร้องซึ่งมีความหมายเหมาะสมสำหรับเป็นเพลงร้องเตรียมใจเข้าสู่การนมัสการ คำบรรยายเนื้อร้องและทำนองทำให้มีความเข้าใจในบทเพลง

3) เพลง **พระเจ้าพระบิดา ขอคุ้มครองข้าพระองค์** ทำนองมีความเรียบง่ายและสงบเสงี่ยม สอดคล้องกับเนื้อร้องซึ่งมีความหมายเหมาะสมสำหรับเป็นเพลงเทิดพระเกียรติ คำบรรยายเนื้อร้องและทำนองทำให้มีความเข้าใจในบทเพลง

4) เพลง **อาเมน** ทำนองมีความเรียบง่ายและความสงบเสงี่ยม สอดคล้องกับเนื้อร้อง ซึ่งมีความหมายเหมาะสมสำหรับเป็น เพลงตอบสนองการอธิษฐาน และคำบรรยายเนื้อร้องและทำนองทำให้มีความเข้าใจในบทเพลง

5) เพลง **สาธุการแด่พระบิดา** ทำนองมีความเรียบง่ายและสงบเสงี่ยม สอดคล้องกับเนื้อร้อง ซึ่งมีความหมายเหมาะสมสำหรับเป็นเพลงสาธุการ คำบรรยายเนื้อร้องและทำนองทำให้มีความเข้าใจในบทเพลง

6) เพลง **ในท้องทุ่งนาปลูกข้าวพันธุ์ดี** ทำนองมีความเรียบง่ายและสงบเสงี่ยม สอดคล้องกับเนื้อร้อง ซึ่งมีความหมายเหมาะสมสำหรับเป็นเพลงพิธีถวายขอบพระคุณพระเจ้า คำบรรยายเนื้อร้องและทำนองทำให้มีความเข้าใจในบทเพลง

7) เพลง **ขอบพระคุณพระเจ้าพระบิดา** ทำนองมีความเรียบง่ายและสงบเสงี่ยม สอดคล้องกับเนื้อร้องซึ่งมีความหมายเหมาะสมสำหรับเป็นเพลงวันระลึกครบคร้วคริสเตียนและการวะผู้อาวุโส คำบรรยายเนื้อร้องและทำนองทำให้มีความเข้าใจในบทเพลง

8) ทำนอง **ทศวงศ์ หรือ สิบชักหนึ่ง** มีความเรียบง่ายและสงบเสงี่ยม คำบรรยายทำนองทำให้มีความเข้าใจในบทเพลงและมีความเหมาะสมสำหรับใช้เป็นเพลงบรรเลงระหว่างการมอบถวาย

9) เพลง **สรรเสริญพระเจ้าผู้อำนวยพร** ทำนองมีความเรียบง่ายและสงบเสงี่ยม สอดคล้องกับเนื้อร้อง ซึ่งมีความหมายเหมาะสมสำหรับเป็นเพลงสรรเสริญพระเจ้าผู้อำนวยพร คำบรรยายเนื้อร้องและทำนองทำให้มีความเข้าใจในบทเพลง

10) เพลง **ยามเมื่อข้าฯลาจากวิหาร** ทำนองมีความเรียบง่ายและสงบเสงี่ยม สอดคล้องกับเนื้อร้องซึ่งมีความหมายเหมาะสมสำหรับเป็นเพลงปิดการนมัสการ คำบรรยายเนื้อร้องและทำนองทำให้มีความเข้าใจในบทเพลง

11) เพลง **น้อมรับพระพร น้อมนำสู่ดวงฤทัย** ทำนองมีความเรียบง่ายและความสงบเสงี่ยม สอดคล้องกับเนื้อร้องซึ่งมีความหมายเหมาะสมสำหรับเป็นเพลงตอบสนองการขอพระพร คำบรรยายเนื้อร้องและทำนองทำให้มีความเข้าใจในบทเพลง

12) ทำนอง **Tonality** มีความเรียบง่ายและสงบเสงี่ยม คำบรรยายทำนองทำให้มีความเข้าใจในบทเพลงและมีความเหมาะสมสำหรับใช้เป็นเพลงบรรเลงส่งท้าย

ปัจจัยสำคัญ 2 ประการ ที่ทำให้ได้มาซึ่งเพลงนมัสการล้านนาทั้ง 12 เพลง คือ ความเชื่อศรัทธา แรงบันดาลใจและสภาพจริงของคริสตจักร

ความเชื่อศรัทธาและแรงบันดาลใจ

สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่คริสตชนแสดงออกถึงความเชื่อศรัทธาในองค์พระผู้เป็นเจ้า คือการร้องเพลง พระคัมภีร์ได้บันทึกถึงเพลงที่ใช้ร้องสรรเสริญและนมัสการพระเจ้าได้แก่ เพลงสดุดี เพลงนมัสการและเพลงสรรเสริญ พร้อมทั้งย้ำว่า จงร้องด้วยใจโมทนาขอบพระคุณพระเจ้า ผู้ที่ประพันธ์เพลง

นมัสการจำเป็นต้องมีความเชื่อและศรัทธาในพระเจ้า จึงจะสามารถถ่มกรองความเชื่อศรัทธาออกมาจากชีวิตด้วยใจ โมทนาขอบพระคุณ ไม่ว่าจะอยู่ในสภาพที่มีความสุขหรือทุกข์ แต่จะขอบพระคุณพระเจ้า และมีความชื่นชมยินดีอยู่ตลอดเวลา สามารถเผชิญทุกสิ่งได้ด้วยการเสริมกำลังจากพระเจ้า ดังนั้นเนื้อร้องของทุกเพลงต้องสัจย์ซื่อและตั้งอยู่บนสัจธรรมขององค์พระผู้เป็นเจ้า คือมีข้อพระคัมภีร์อ้างอิงไว้ด้วย

บุคคลตัวอย่างด้านความเชื่อศรัทธาในองค์พระผู้เป็นเจ้าอย่างแรงกล้า ที่เป็นแรงบันดาลใจในการประพันธ์เพลงนมัสการล้านนา คือ ศาสนาจารย์ บุญมี รุ่งเรืองวงศ์ อดีตศิษยาภิบาล คริสตจักรที่ 1 เชียงใหม่ ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 และผู้ปกครอง แม่ครูราเฮล รุ่งเรืองวงศ์ ภรรยาผู้ชีวิต ทั้งสองท่านคือผู้ที่อบรมสั่งสอนและปลูกฝังให้ผู้ประพันธ์มีความเชื่อศรัทธาในองค์พระผู้เป็นเจ้า และความประทับใจในเสียงเพลงและเครื่องดนตรีล้านนา

สภาพจริงของคริสตจักร

เพลงนมัสการที่ใช้ในอดีตจนถึงปัจจุบัน ถึงแม้จะใช้ภาษาไทยหรือภาษาท้องถิ่นแต่ก็ใช้ทำนองตะวันตกเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ต้องใช้เครื่องดนตรีตะวันตกบรรเลง ไม่อาจสามารถใช้เครื่องดนตรีล้านนาบรรเลง เพลงและดนตรีในการนมัสการพระเจ้าจึงเป็นเพลงและดนตรีตะวันตก นักดนตรีชาวบ้านมักจะถามว่า เมื่อไรจะมีโอกาสใช้ซึ่งบรรเลงร่วมกับเปียโน หรือแม้แต่ชาวต่างชาติตะวันตก ที่มานมัสการก็มักจะถามถึงดนตรีล้านนา เพราะพบแต่ดนตรีตะวันตก ถ้าหากคริสตจักรมีเพลงนมัสการล้านนาเพิ่มขึ้น โอกาสที่นักดนตรีชาวบ้านจะใช้เครื่องดนตรีล้านนา บรรเลงร่วมกับเครื่องดนตรีตะวันตก ก็จะมีมากขึ้น ชาวต่างประเทศก็จะสามารถสัมผัสวัฒนธรรมการนมัสการล้านนา เพลงและดนตรีล้านนา ในขณะที่มีการจัดการนมัสการพระเจ้าในบริบทล้านนามากขึ้น เช่น พิธีถวายขอบพระคุณพระเจ้า และวันระลึกครอบครัว คริสเตียนและคารวะผู้อาวุโสเนื่องในวันสงกรานต์ เป็นต้น

5.2 ข้อเสนอแนะ

ในส่วน of ข้อเสนอแนะ จะนำเสนอใน 3 ประเด็นคือ

- 5.2.1 ข้อเสนอแนะและแนวทางการสร้างสรรค์
- 5.2.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปพัฒนา
- 5.2.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการประพันธ์ครั้งต่อไป

5.2.1. ข้อเสนอแนะ และแนวทางการสร้างสรรค์

1) สำนวนภาษา

สำนวนภาษาที่ใช้ในเพลงร้องทุกเพลง เป็นสำนวนภาษาที่ใช้ในเพลงไทยนมัสการฉบับสังคายนา มีวัตถุประสงค์เพื่อไม่ให้มีข้อแตกต่างด้านสำนวนภาษาระหว่างเนื้อร้องที่ประพันธ์ขึ้นใหม่และเนื้อร้องที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ส่วนข้อเสนอในเพลงปิดการนมัสการ ที่เสนอให้ใช้คำว่า “ พระคำ ”

แทนคำว่า “ พระธรรม ” เนื่องจากคำว่าพระธรรม เป็นภาษาทางพุทธศาสนาที่มาจากคำว่า พระพุทธ พระธรรม และ พระสงฆ์ หากเป็นภาษาทางคริสต์ศาสนาควรใช้คำว่า พระคำ หรือพระวจนะ นับเป็นข้อเสนอที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง หากมีความเกี่ยวข้องกับความคิดและความเชื่อทางศาสนาสาสตร์ ที่ผู้ประพันธ์ใช้คำว่า พระคำตั้งแต่แรกนั้น มิได้คิดว่าคำว่า พระธรรม เป็นคำที่สงวนใช้เฉพาะในพุทธศาสนาเท่านั้น แต่เป็นคำที่ใช้ได้กับคำสั่งสอนของทุกศาสนา ชื่อพระคัมภีร์ที่ใช้ในปัจจุบันที่พิมพ์โดยสมาคมพระคริสตธรรมในประเทศไทย ก็ใช้คำว่า พระคริสตธรรมคัมภีร์ ซึ่งหมายถึงพระธรรมคำสั่งสอนของพระเยซูคริสต์ ส่วนข้อเสนอให้ใช้คำว่า “ ยืนยง ” แทนคำว่า “ มั่นคง ” ในเพลงร้องเตรียมใจเข้าสู่การนมัสการ เป็นความเข้าใจที่ถูกต้องและเหมาะสม เนื่องจากเสียงวรรณยุกต์คำว่า ยืน ตรงกับระดับเสียงเร ในบทเพลง

2) ระดับเสียง

ผู้ประพันธ์มีทางเลือก 2 ทางในการเลือกใช้คีย์ (Key) สำหรับทำนองทุกทำนองคือ หากตั้งสายบนของซิงลูกสามที่ระดับเสียง Bb จะสามารถใช้คีย์ Bb และ F ช่วงกว้างของเสียงจะอยู่ระหว่างโน้ต G ต่ำ - D สูง หากตั้งสายบนของซิงลูกสามที่ระดับเสียง C จะสามารถใช้คีย์ C และ G ช่วงกว้างของเสียงจะอยู่ระหว่างโน้ต A ต่ำ - E สูง

เหตุผลที่เลือกตั้งสายบนของซิงลูกสามที่ระดับเสียง Bb เนื่องจากสมาชิกคริสตจักร ที่เป็นชาวบ้านธรรมดาทั่วไป จะสามารถร้องเพลงในช่วงเสียงต่ำได้ดีและสะดวกกว่าเพลงในช่วงเสียงสูง เพราะเป็นธรรมชาติของผู้ที่ไม่ได้รับการฝึกการออกเสียง ไม่ได้เรียนการร้องเพลงอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

3) การเอื้อนเสียง

โดยปกติทั่วไปเพลงนมัสการจะใช้เนื้อร้อง 1 คำต่อ Quarter Note 1 ตัว หรือ Eighth Note 2 ตัว หรือ Quarter Note 2 ตัว แต่มีบางเพลงที่เป็นเพลงสั้นๆ เช่น เพลงตอบสนอง Threefold Amen (Danish) จะใช้เนื้อร้อง 1 คำต่อ Half Note 4 ตัว หรือเพลงตอบสนอง Dresden Amen ที่ใช้เนื้อร้อง 1 คำต่อ Quarter Note 4 ตัว หรือเพลงตอบสนองอาเมนของ Robert Ramsey (1635) ใช้เนื้อร้อง 1 คำต่อ Half Note 1 ตัว Eighth Note 2 ตัว Quarter Note 2 ตัว และ Half Note อีก 1 ตัว เช่นเดียวกับการเอื้อนเสียงในเพลงอาเมน เพลงสารุการแด่พระบิดาและเพลงสรรเสริญพระเจ้าผู้อำนวยพรที่ใช้หลักการเดียวกัน การเอื้อนเสียงแต่ละวรรคในเพลงอาเมน ซึ่งดูเหมือนจะทำให้ยากต่อการร้อง แต่ทั้งทำนองและจังหวะอยู่ในรูปแบบเดียวกัน การเอื้อนเสียงในเพลงสารุการแด่พระบิดา เป็นการเอื้อนที่ใช้เพียงโน้ต 3 ตัวเท่านั้นคือ Half Note 1 ตัวและ Quarter Note 2 ตัวและการเอื้อนเสียงในเพลงสรรเสริญพระเจ้าผู้อำนวยพร โดยเฉพาะคำว่า บิดร พระพร และอาเมน ซึ่งดูเหมือนจะทำให้ยากต่อการร้อง แต่ก็ใช้ทำนองเดียวกัน

ส่วนการเอื้อนเสียงที่ไม่สอดคล้องกับเนื้อร้อง เนื่องจากเป็นข้อจำกัดเรื่องการเลือกใช้คำร้องที่ควรใช้ตัวสะกดคำเป็น หรือใช้สระเสียงยาว ที่จะเหมาะต่อการเอื้อนเสียง แต่การเอื้อนเสียงได้คำนึงถึงความถี่ใหญ่ของทำนองในแต่ละวรรค

4) การใช้เครื่องดนตรี

ทำนองเพลงนมัสการล้านนาทุกทำนอง ใช้การประพันธ์ในระบบบันไดเสียง 5 เสียง มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ใช้เครื่องดนตรีล้านนาบรรเลง ดังนั้นเครื่องดนตรีล้านนาที่ดำเนินทำนองจะทำหน้าที่บรรเลงทำนอง ส่วนเครื่องดนตรีตะวันตกจะบรรเลงในส่วนของการประสานเสียง เครื่องดนตรีตะวันตกบางเครื่องอาจจะบรรเลงทำนองด้วย จะทำให้เสียงทำนองมีความหนักแน่นและชัดเจนมากยิ่งขึ้น ยกเว้นเพลงบรรเลงระหว่างการมอบถวาย ซึ่งไม่ได้ประพันธ์แนวทำนองสำหรับคนตรีประกอบ เนื่องจากต้องการให้เครื่องดนตรีล้านนาเป็นเครื่องเอก ดังนั้นเครื่องดนตรีล้านนาทุกเครื่องที่สามารถดำเนินทำนองจะบรรเลงเฉพาะเสียงทำนอง

5) การประพันธ์ทำนองเพลงบรรเลง

การประพันธ์ทำนองเพลงบรรเลงทุกทำนอง ประพันธ์ขึ้นตาม โครงสร้างเพลงนมัสการ ดังนั้นทำนองเพลงอาจมีความสั้น ซึ่งแน่นอนว่าเมื่อนำมาบรรเลงระหว่างการมอบถวาย สำหรับคริสตจักรที่มีสมาชิกจำนวนมาก ก็ต้องบรรเลงหลายรอบ แต่บางคริสตจักรที่มีจำนวนสมาชิกจำนวนน้อย ก็บรรเลงเพียงไม่กี่รอบ และในเพลงนมัสการบทๆหนึ่ง ก็มีจำนวนเนื้อร้องหลายข้ออยู่แล้วเป็นปกติ

6) การตั้งชื่อทำนองเพลง

การตั้งชื่อทำนองเป็นอิสระของผู้ประพันธ์ ที่สามารถตั้งชื่อตามสาเหตุ บัญญัติและความต้องการประการใดประการหนึ่งและสามารถใช้ภาษาใดก็ได้ไม่มีเกณฑ์หรือข้อกำหนดตายตัว ทำนองบางทำนองอาจมีชื่อเรียกหลายชื่อ เช่น ทำนอง Becher ที่ใช้ประกอบเพลง ความรักพิเศษเหนือรักอื่นใด (Love Divine, All Loves Excelling) มีชื่ออื่นอีกว่า Love Divine และ Zundel

7) บรรยายกาศอารมณ์เพลง

แนวคิดการประพันธ์เพลงนมัสการล้านนาครั้งนี้ ตั้งอยู่บนปรัชญาดนตรีคริสตจักรของคริสตจักรเพรสไบทีเรียน โดย จอห์น คาลวิน (John Calvin) คือความเรียบง่ายและความสงบเสงี่ยม ซึ่งมีความสอดคล้องกับอารัมภบทธรรมที่พิมพ์ไว้ในหนังสือเพลงไทยนมัสการฉบับปี ค.ศ.1953 เช่น

พระยะโฮวาสถิตในวิหารอันบริสุทธิ์ของพระองค์ จงให้แผ่นดินโลกนี้สงบอยู่ต่อพระพักตร์ของพระองค์เถิด

มาเถิด ให้เราทั้งหลายอ่อนน้อมยกยอถวายลงนมัสการ ให้ลูกเข่าลงตรงพระยะโฮวาผู้ทรงสร้างพวกเรา

ส่วนข้าพเจ้าอยู่โดยพระกรุณาอันบริบูรณ์ของพระองค์ จะเข้าไปในพระวิหารของพระองค์ ข้าพเจ้าจะนมัสการตรงพระวิหารอันบริสุทธิ์ของพระองค์ ด้วยใจกรงกลัว

บรรยากาศการนมัสการของสภาคริสตจักรในประเทศไทย เป็นบรรยากาศของความสงบและยำเกรง เพราะฉะนั้นองค์ประกอบทุกส่วนของการนมัสการจะเป็นบรรยากาศเดียวกัน รวมทั้งบรรยากาศอารมณ์เพลงนมัสการด้วย ซึ่งเป็นบรรยากาศของความเรียบง่ายและสงบเสงี่ยม

5.2.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปพัฒนา

- 1) จัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเพลงนมัสการล้านนาให้แก่ทุกคริสตจักรภาค
- 2) จัดทำซีดีเพลงนมัสการล้านนาเพื่อให้สมาชิกคริสตจักรฝึกร้อง
- 3) จัดทำคอร์ดกีตาร์สำหรับนักกีตาร์
- 4) จัดทำโน้ตเพลงพื้นบ้านสำหรับชาวบ้านที่ไม่สามารถอ่านโน้ตสากล
- 5) นำเสนอผลการประพันธ์ต่อคณะกรรมการอำนวยการสภาคริสตจักรในประเทศไทย

เพื่อเผยแพร่ในวงกว้างต่อไป

5.2.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการประพันธ์ครั้งต่อไป

ประพันธ์เพลงนมัสการล้านนาสำหรับ การเตรียมรับเสด็จ พระคริสต์สมภพ พระคริสต์เสด็จกลับ ทศกาลเข้าถึงธรรม สัปดาห์สุดท้าย และการคืนพระชนม์